

GAZETA TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercuria si Duminec'a, F6i'a, candu concedu ajut6riale. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl., pe 1/4 3 fl. v. a. Tieri esterne 12 fl. v. a. pe unu anu s6u 2 2/3 galbini mon. sunat6ria.

Anulu XXXV.

Se prenumera la postele c. si r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Tacs'a timbrala a 30 cr. de facare publicare.

Nr. 25.

Brasiovu 6 Aprile 25 Marte

1872.

MONARCHIA AUSTRO-UNGARICA.

Transilvania.

Agitatiunile electorali.

(Urmare.)

Atatu agentii maioritateri actuale, catu si ai opozitiunei ambra cu capulu ruptu, s6u mai bine, c6a acelu satanu alu lui St. Vasilie, care alerga prin aeru, pentru c6a se castige pe alegatorii de nationalitate roman6sca in partea loru. Judecandu dupa cate s'au intemplantu de unu anu inc6ce intre noi, si dupa mai multe simptome pe care le avem si mai de curendu, „eroii“ activitateri electorale sunt determinati a intra in arena si a participa la alegeri. Pana acum inca nu se prevede, d6ca aceli eroi au se figuredie numai c6a generali si oficiari de statu maioru*), lipsiti de trupe, s6u ca -si voru av6 si cete pe care le voru comanda la urna. Va depende totulu mai multu dela liberalitatea (darnici'a) partitei care va castiga pe comandanti, cum si dela pretiulu pentru care se voru invo6 c6a se-si venda dreptulu electorale, votulu, si cu acela venitoriulu.

Agentii maioritateri credu asia, ca voturile romanesci voru costa relative multu mai pucinu decat ori-care alte voturi, din cauza ca „vlachii nu lu sciutu pretiulu, apoi si pre catu l'ar sci, fiindu ei sarantoci, se indestulescu cu catu le dai si -ti saruta man'a.“ „In Ungari'a 6menii pe langa ce suntu rapaci, apoi si sciutu se-si pretiui6sca si se-si venda voturile fara nici una asemenare mai scumpu decat sarantocii de ardeleni. In Ungari'a se intemplantu de nenumerate ori, ca alegerea unui deputatu costa cate 10 mii pana la 30 si chiaru pana la cate 50 de mii florini, incatu multi candidati s'au ruinatu cu totulu, 6ra cari nu s'au ruinatu, aceia inca au simtit'o in t6ta vi6ti'a loru.“ Bine se insemnamu: Acesta nu este unu reu de data noua, ci elu este inechitu si concrescutu cu vi6ti'a constitutionale a maghiariloru. Poporulu maghiaru adica argumentedia f6rte simplu asia: Noi, poporulu, nu simtimu nici una trebuintia c6a se alegem pe cutare ori pe cutare candidat, ca-ci caniscurti de c6da se mai afla destui; asia d6ra cine voliesce se fia alesu, se ne duca elu insusi pe spele sale la locul de alegere, se ne 6spete, se ne imbeta, se ne mai plat6sca si taxa buna pentru totitul dinteloru**) celu pucinu cate 5 fl., 6ra pentru perderea tempului alti atatia; d6ra betiile se incepa cu d6ue trei septemani inainte.

Acestea si altele f6rte multe asemenea din chronicele scandal6se ale agitatiuniloru electorali, noi nu le sugemu din degete, ci le estragemu din desbaterile parlamentare si din cele mai de frunte diarie unguresci, si inca cu acelu adausu de doctrina greco-fanariotica, machiavellistica, jesuitica, care invetia, ca numai scopulu se fia bunu, miu-l6cele ori catu de blastemate, se nu te genedie intru nimicu. 6ta doctrin'a, dupa care au se decurga si asta-data alegerile pentru diet'a unguresca. 6ta

*) Generalst6bler.

**) Pre candu turcii 6r6 mari si tari in Romani'a, unii din ei intrandu pe la satenii romani, manc6 pana nu mai putea din ce afl6 la bietulu omu, dupa aceea ii mai cerea si 6re-care taxa in bani, sub cuventu ca -si au tocitu dintii cu man-carea data loru de frica.

moral'a ce se propune in dilele n6stre poporulu nostru celui romanescu, si apoi ce e mai multu, ea se propune de catra unii prea buni catolici, alias papistasi, si de catra altii mai buni pravoslavnic, alias fanarioti. T6te acestea, ad majorem populi valachici prostitutionem.

In asemenea tempuri este necesariu a cerceta mai de apr6pe causele, pentru care s'a pornitu ac6sta venatore asupra romaniloru, la cati li s'a lasatu dreptulu de alegere. Judecandu lucrurile numai pe de asupra, ti s'ar par6 ca caus'a ar' fi unica, si aceea prea simpla, c6a una s6u alta partita maghiara se-si inmult6sca numerulu seu prin alegatorii de nationalitate roman6sca. Lucrulu inse, anume din partea gubernamentaliloru numiti si deakisti, st6 cu totulu altmintrelea. Gubernementalii din Transilvani'a suntu siguri de maioritate din elementulu maghiaro-secuiescu si din celu sasescu inca si in acelu casu, candu nici unu sufletu de romanu nu ar' merge la urna, pentru c6a se-si venda votulu; de aceea cutar6 diariu gubernementale din Clusiu a spusu numai adevurul candu a disu, ca loru le este gr6tia a da man'a cu vlachii. Ca gubernementalii n'au trebuintia de voturile romanesci, se p6te proba prin cifre, pe care le presupunemu a fia cunoscute, pentruca acelea s'au citatu in dieta dupa fontani autentice si s'au publicatu de nenumerate ori. Se le analisamu pucintelu.

In sensulu legi electorale bastarde din 1848 numerulu alegatoriloru in marele principatu alu Transilvaniei este circa 110.000 adica una suta si diece mii.

Din acea suma se vene pe asia numit'a Secuime libera	50.000.
Pe aristocrati'a privilegiata, mare, mica si proletaria preste totu circa	24.000.
Pe cetati, opide si sate privilegiate circa	10.000.
Pe intr6ga populatiunea rurale de t6te nationalitatile celu multu restulu de	26.000.
Sum'a:	110.000.

Din aceste cinci clase de alegatori cati 6re se fia romani? Dupa unu calculu aproximativu romanu potu se fia celu mai multu 20.000; 6ra dintru acestia cam diumetate (1/2) suntu privilegiati, inse parte mare opincari, si asia numai cam 10 mii suntu alegatori adeverati. Pentruce numai atati romani? Pentruca censulu care se cere dela ei este neasemenatu mai mare, decatulu acelu care se cere dela celelalte elemente conlocuit6rie. Se nu -mi dica nimeni, ca legea suna in genere si nu face distinctiune, pentruca ac6sta este una minciuna politica demascata acum pe deplinu. Dela orasianii celi mai sarantoci se cere c6a se aiba cate una caci6ra de 300 fl., s6u unu venitu de 100 fl., adica atata catu are in dilele n6stre ori-care cersietoriu dela orasie, si ei suntu alegatori. Din contra, locuitorii celor mai mari comune rurale de cate 200 pana la una miie de familii, d6ca nu voru avea proprietati de cate 20 pana la 40 de jugere (dupa clasificatiunea fertilitateri), casa, cateva parchi de boi si alte vite, nu potu fia alegatori, pentruca censulu loru se computa numai pe atata, pe cata este contributiunea fontiarra (de pamentu). Au romanii alegatori si pe la orasie, d6ra cu esceptiune de nesce mici orasiele, ei preste totu suntu in minoritate, s6u absoluta, s6u inca relativa. Celelalte

proportiuni prin comitate, districte, scaune, inca ne suntu prea bine cunoscute. S'a ingrigitu adica prin lege, c6a si pucini alegatori romani se fia respanditi prin t6te cercurile electorali c6a farin'a orbului. Se intielege ca tocma ac6sta decisiune a legi place de minune gubernamentaliloru. Ei adica credu asia, ca d6ca voru trage pe romani la urna, voru potea dice imperatulu si Europei: „Vedi imperate si rege, vedi tu opiniune publica europ6na, ca valachii suntu prea multumiti cu politic'a n6stra, si ca afla placere intru a-si renega tier'a si nationalitatea loru; si asia au remasu numai cativa demagogi afurisiti, cari mai facu gura mare, pentruca uite, ii suferimu noi c6a se bata la luna si la stele. Nu ve mai uitati in gurile acestoru desiuchiati.“

Vede ori-cine ca acesta ar' fi unu mare avantaju pentru gubernementali. Prin participarea romaniloru la alegeri, ei credu ca compromitu pentru totud6un'a intregulu venitoriu alu natiunei si ca angagiandu, oblegandu si legandu pe cateva mii, au angagiatu, oblegatu si legatu si mili6nele pentru totud6un'a. Numai una uita dumnealoru. Nici odata natiunea roman6sca nu va recun6sca, ca ea ar' fi representata prin 10 mii de alegatori respanditi prin t6te anghiurile, cu atatu mai pucinu va suferi ea, c6a se o represente boieranasi din districtulu Fagarasiulu, renegatii din unele comitate si cativa negutiatorasi de pe la cetati si opide.

D6ra gubernementalii mergu cu sarcasmulu loru si mai departe: densii adica pretendu pe facia si cu frunte de feru, c6a romanii alegatori se-si d6 voturile loru numai la candidati maghiari deakisti. Ac6sta e un'a conditiune, pe care o pusese in anulu trecutulu chiaru si comitele Andr6ssy, pre candu elu chiam6 la sene pe unii altii dintre romani si tract6 cu scopu c6a se miu-l6c6sca esirea loru din ac6sta passivitate, care genedia preste mesura. Limpede a disu comitele Andr6ssy: Ve asecuramu de nu sciutu cate concesiuni si drepturi, inse numai cu conditiune, c6a romanii intre t6te impregiurarile se-si lege sortea si venitoriulu propriu de sortea si venitoriulu maioritateri presente.

Ac6sta pretensiune unguresca tradusa in limb'a roman6sca populara, nu semnifica nici mai multu nici mai pucinu, decatulu ca intr6ga natiune roman6sca cu t6ta inteligenti'a sa pe terenulu legislatiunei si pe alu politicei nu cumpanesce mai greu decatulu una turma de oi, care este manata de unu pecurariu insocitu de cativa cani si de vreo doi trei asini incarcati cu desagii de malaiu. —

(Va urm6.)

Brasiovu 2 Aprile 1872.

Limb'a romana in judecatorie.

In unulu din numerii aparuti la finea lunei lui Fauru amentise „Gazeta“, cumca presiedintele tablei regie din M. Osiorheiu, br. Apor, visit6za unele judecatorii spre a se convinge, ca la acele cum se aplica art. de lege 44—1868. Noi ne bucur6mu in 6re catuva de ac6sta visitatiune, sciindu si fiindu chiaru si din mai multe parti ale Transilvaniei informati, ca pre la n6uele tribunale numitul articlu se aplica f6rte scalciatu, introducunduse pre la acele limb'a maghiara nu numai c6a limba ofici6sa a administratiunei oficiulu, ci si facia cu partitele litigante, — crediendu cumca br.

Apor, va impune, in calitatea sa de comisariu ministeriale, judecatorielor, cá in comerciulu cu partitele litigante se intrebuintieza limb'a acelor pretutindenea.

Dupa cum suntem informati, dlu br. Apor in Brasiovu a datu §§-loru 1 si 13 ai art. XLIV 1868 (despre nationalitati), acea explicare, ca conformu acestora la judecatoriele regie limb'a oficiosa, intru atata este cea maghiara, incatu tota administratiunea interna si externa, pura oficiosa, este de a se duce in limb'a maghiara, si anume sunt de a se duce in asta limba protocoalele de exhibite, cele de siedintie, indicele si corespondentiele, precum si diariale oficiose, era facia cu partitele, a impusu judecatorielor de aici, cá se observe strictu dispusetiunile §-lui 7 alu citatei legi, dupa carele fiacare partita are dreptulu de a-si folosi inaintea judecatorielor limb'a sa propria, — §-lu 8, dupa carele judecatoriele sunt datorie de a resolvi cerele partitelor in limb'a suplicei; — atatu in procesele civili catu penali a luá protocoalele in limb'a partitelor respective a martorilor, — resolutiunile, citatiunile a le eda in limb'a celui citatu; — resolutiunile meritore ale da totu in limb'a partitelor respective a protocolului ce trebuie se se iè in limb'a partitelor. Pre langa o astfelu de aplicare apoi, a si impusu judecatorielor de aici, cá in lucrurile puru oficiose se intrebuintieze in loculu limbei germane, care se introdusesse, limb'a maghiara, era facia cu partitele se observeza limb'a scelora, intocma dupa cum a aflatu, ca se observeza la judecatori'a regia de cercu din Brasiovu. Ce explicari va fi datu in alte parti d. br. articulu lui 44—1868, nu scimu. Scimu inse, ca in praxe stau lucrurile altmintrene. Cu tote, ca dispositiunile legi suntu chiare, cu tote, ca articulu de lege IV—1869, § 6 p. d) espresu dice, ca exceptiunea limbei maghiare si dupa introducerea nouelor judecatorie se referesce numai la tribunalele de instantiele superioare, adica la tablele regie si curie, — totusi, cu romanii protocoalu romanescu, nu scimu, cá se iè altu jude, decatu numai romanulu, — resolutiuni romanesci pre suplice romanesci, numai dela romani poti vedé.

Concedemu, ca voru fi si exceptiuni ici si colea, dera pre aici pre la Brasiovu, afara dela judecatori'a regia de cercu din locu nu vei vedé observarea stricta a articulu de limbe la altele; dela judecatori'a de cercu din Sacele si dela tribunalulu din Brasiovu primescu si pre cereri nemaghiare resolutiuni maghiare, era dela tribunalulu din San-Georgiu de Sepsi se respingu tote cererile ce nu suntu scrise in limb'a maghiara, cu acea indrumare, cá se se dè in limb'a maghiara*).

Este unu lucru curiosu, cumca d. br. a visitatu numai judecatoriele din fundulu regiu si dñ districtele romanesci; dera este si mai curiosu, ca unele din judecatoriele acestea, nu voru cá se se tiena nici dupa indrumarile primite dela dsa, de prescriptele legi. Ne prinde inse chiaru mirarea, cum de numitulu d. br. nu a visitatu si judecatoriele din comitate si din scaunele secuiesci, unde intocma cá si pre la Brasiovu ar' fi aflatu, cumca nu se observeza legea facia cu drepturile partitelor de a se folosi de limb'a loru propria inaintea forurilor judecatoresci.

Noi credemu, ca prin aceea inca se vatama legea, dera nu se iè cu fiacare in limb'a sa protocolulu de ascultare; dera suplicele nu se resolvéza in limb'a, in care suntu compuse; dera, ce este mai multa, **suplicele, ce nu suntu scrise in limb'a maghiara, se respingu** si nu se resolvéza in meritu!!!

*) Domnii deputati dela dieta voru interpela ore si de acésta calcare a legi cetindu de acésta anarchia si inca chiaru pe la judecatorie?! Dera se despretiuesce legea séu se elude si de catra judecatorie regie, apoi mai e de suferitu o anarchia cá acésta, care compromite totu si tote?! Unde e controla, unde aপরার legi? In anarchia? resistintia? acésta o fortia? — Videant consules! ca merge pre chinesisce. — R.

Candu se vatamá legea prin judecatoriele municipale, nu ne prindea asia tare mirarea, ca-ce municipale ici si colea calaria pre drepturi istorice, si apoi pentru vatamarea legi nici nu mai sciea omulu, ca la cine se se planga, si unde se caute leaculu. Candu inse se vatama legea prin judecatoriele regesci, cari suntu introduse tocma de a fi administratorii fideli ai legi, avemu dreptulu se pretendemu observarea stricta a legi si se chiamamamur atentiunea regimelului asupra acelor anomalie, cu tote ocasiunea. Unu advocatu romanu din Brasiovu, caruia i s'a respinsu o suplica prin unu tribunalulu, cu inviatiunea, cá se-si o faca in limb'a maghiara, audimu, ca va face plansore de nullitate in contra acestei resolutiuni. Asteptamu cu neastemperu, ce va decide in asta privintia inalt'a curte de casatiune. In genere, cestiunea limbei si intrebuintarea **limbei romane** in forurile judecatorie, merita, cá se ne ocupamu mai desu de dens'a. Legea despre multumirea nationalitatiloru este una dintre cele mai nemultumitorie pentru nemaghiari, — intrebuintata inse reu si aplicata sinistru este apoi intru adeveru si forte apasatoria. —

Fagarasiu in 1-a Aprile 1872.

Miscari electorali!

Inca inainte de a fi espiratu terminulu sesiuni camerei legiuitorie, cunoscutulu deputatu Benedek voindu a-si siarlatani unu nou credentionalu din partea boieriloru din districtulu Fagarasiului, conchiamá la 1-a Aprile un'a conferintia a partitei numita „deakiane“ spre a se consultá si discipliná in privintia alegeriloru viitorie.

Cu acésta ocasiune faimosulu Benedek -si disciplina prin tari'a rachiului o partia de proletari apartinetori castei aristocratice boieronale, cari suntu aici in districtu paditorii vitelor de prin comunele: Gridu, Coman'a superioare, Buciumu si altele, si cu acestia a intratu in sal'a otelului „Dengel“, unde asteptau ceilalti chiamati pentru inceperea comediei. Aici mai inainte de tote, se constitui clubulu, prin alegerea presiedintelui, in persón'a maistru-forestariului Iacobu Lazar din Fagarasiu — ca-ce vechiulu presiedinte Pánczél mirosindu de tempuriu, ca pentru intrigele esite deja la lumina va fi trantitu, remase de asta-data pasivu, — a secretariului si a membriloru comitetului, intre cari figuréza si nisce vitie de romani, precum maiorulu in pensiune Georgiu Popa (?) si Iovianu Stoica (!) boieriu de Vistea si judecatoriu la tribunalulu regiu de aici, apoi mai pusera si de prin comunitatile tractului superioare cate unu membru din nemesi goli — boieri —, cari potu servi spre onóra clubului deakianu.

Dupa constituire purceasera la ordinea dilei candidandu individii alegundi de ablegati. Domnulu Stoica de Vistea sprijinindu pre unu maghiaru in propunerea sa si esplicandu-o romanesc vorbesce de faptele cele mari sevirsite de ortaculu seu Benedek in diet'a Ungariei si favorurile castigat pentru populatiunea districtuale, cari cu dorere marturiscesce, cá nu le póte specifica (nu, ca nu suntu, de catu in periculu romaniloru. R.). Deci recomanda cu tote caldur'a de deputatu alegundu in tractulu superioare pre Benedek Gyula, era in celu inferioru pre comitele Ludovicu Teleky, afirmandu, ca nu afla si nu cunoáce alti barbati de caracteru si capaci cá in specia pre Benedek Gyula se reprezenteze districtulu (cu atata dusmania, cata au aratat'o si in „Reforma“! R.).

Inse dupa acésta urmá incoronarea opului benedekianu, si ce se vedi, candu cugetara acesti eroi ai dilei, ca au reesitu cu speculatiunile loru, se tredira in Aprile; de ore ce, candu se facu propunerea din partea lui Benedek, cá se se verifice si spezeze procesulu verbale marelui clubu deakianu din Pest'a, spre luare la cunosciintia materiale, atunci se redicara voci contrarie din partea burghesiei si a unoru alti fagarasiani, si cari protestara amaru contra lui Benedek si a siarlatanariei lui, dicundu, ca voru incunosciintia clubulu centrale, cá nu cumva se dè crediamentu la vreun procesu verbale asternendu din partea lui Benedek.

De aici se incinse unu tumultu inversiunatu secundatu de urletele betivilor boieri, cari erau la Nr. 40 unulu cá altulu cu sugari in gura si morti de beti; si de a caroru strigate infioratorie presiedintele, pentru evitarea vreunui scandalu, redica siedinti'a, si asia cu acésta se fini comedia.

Acum la rondulu nostru intrebamu pre marele boieriu Stoica, ce voiesce? a face politica, séu a se arata prin acestu actu recunoscatioriu lui Benedek pentru numirea sa de judecatoriu? pentru ca de casulu primu ei consiliamu se se feréscu, nu numai pentru aceea, ca legea opresce stricte judecatoriloru ori-ce amestecu in afaceri politice, dér' chiaru si din acelu motivu, ca pentru cá cineva se-si póta cástigá popularitate in afaceri politice se cere, cá respectivulu se fia cunoscutu ómeniloru, si asia si noi cá domnulu Stoica se aiba trecere ne vomu vedé siliti cu alta ocasiune ai face o schitia biografica dreptu recomandatiune.

Acestu actu benedekianu -mi amu tienutu de detorintia a lu aduce la cunosciintia onorabilei inteligenti romane din districtu, cá se scia de tempuriu despre cursele, care i se pregatescu prin nepasarea ei.

Deci védia patres conscripti ai districtului!

Silviu.

Discursulu dlui Dr. Alexandru Mocioni,

rostitu in siedinti'a casei repr. din 26 Febr. 1872, la desbaterea gen. asupra legi electorale.

(Capetu.)

In aratarea dlui ministru de interne cu privire la ultim'a conscriere a alegatoriloru, in Transilvani'a preste totu s'au inscriu 110.000 de alegatori, dintre acesti alegatori 74.134 de insi pe basea prerogativei de nascere au eceseriatu dreptulu seu de alegere, 11.684 pe basea censului de 8 fl. 40 cr., 3358 pe basea numerului de fumuri, 20.924 pe basea altoru cualificatiuni. Póte ca nici n'ar fi de lipsa se mai amintescu aici, cumca acésta aratare póte servi de basa la judecarea practica a legi electorali, de ore ce aceste conscriptiuni s'au facutu din oficiu, pe basea ordinatiunei ministeriali.

Asia dera din intregulu numeru alu alegatoriloru, 67% suntu de aceia, cari pre basea prerogativei de nascere eceseriazu dreptulu de alegere. In 8 comitate, districtulu Fagarasiu si in scaunele secuiesci au fostu inscrii 84.880 de alegatori, — dintre acesti 70.770 au fostu alegatori pre basea prerogativei de nascere, era dupa censulu de 8 fl. 40 cr. impreuna cu cei pe basea fumuriloru la olalta abia 10.531, si pe basea altoru cualificatiuni cu totulu 3579. Prin urmare dreptulu prerogativu de nascere prin acésta lege i se dá o influintia de 7 ori mai mare cá celoru indreptatiti pe basea censului si de 5 ori mai mare cá tuturor locuitoriloru. Dintre cele 28 de cercuri electorali, in 25 nobilimea are o maiortate atatu de preponderante, incatu ea face $\frac{2}{3}$ si chiaru $\frac{3}{4}$ a tuturor alegatoriloru, — séu atunci, candu e vorb'a despre reprezentarea unui milionu 562.222 de suflete, adica $\frac{3}{4}$ a tuturor locuitoriloru, alegerea a 25 de ablegati depinde dela acésta clasa privilegiata.

Dupa acestea dera credu, ca nime nu -mi va poté imputá, ca esagerediú, dera voui dice, ca rezultatulu practicu alu acestui sistem de alegere e acel'a, ca $\frac{3}{4}$ a tuturor locuitoriloru din Transilvani'a suntu eschisi din bariera constitutiunei, si reprezentarea acestoru $\frac{3}{4}$ depinde eschisivu dela o clasa privilegiata. Acésta clasa dupa statistic'a lui Kóváry din an. 1847 se urca cam pana la 200.000 de suflete, — adica face 10% din numerulu totalu alu tuturor locuitoriloru din Transilvani'a.

Din punctulu de manecare, ce l'amu ocupatu eu, onor. casa, — nici ca va fi dora de lipsa se amintescu, ca eu la estinderea dreptulu de alegere nu potu luá in consideratiune averea. Inse fiinduca dlu condeputatu Gabrielu Kemény in vobirea sa de eri voindu se combata datele citate de dlu condep. Sigism. Pappu, s'a pusu pe acestu terrenu, fia-mi permisú cá asta-data érasu se lu facu atentu la aceea, ca — da, intr'adeveru are totu dreptulu candu dice, ca la o calculare basata pe numere inainte de tote se recere cá numerile se corespunda adeverului reale, inse densulu, dupa cum se cam intempla cu ómenii svatosi, e chiaru celu d'antaiu, care nu -si urméza svatulu seu celu bunu. (Ilaritate.)

Dupa opulu intitulatu „Austria adórendszere“ (Sistem'a de contributiune a Austriei) de Mihailu Szepeszy in Transilvani'a totu pamentulu cultivatu sta din 3.783.969 de jugere. Domnulu condeputatu Gabrielu Kemény inse a luatú in consideratiune teritoriulu intregu, si acésta dupa parerea mea — nu e cu cale, de ore ce candu e vorb'a despre aceea, ca posesiunea intre dóue clase in ce proportiune e impartita, atunci dupa parerea mea

numai acelu teritoriu se p $\acute{o}$ te lu $\acute{a}$ de basa, care in fapta e impartitu deja intre cele d $\acute{o}$ ue clase. Padurea si pasiunea in Transilvani'a, dupa cum sci $\acute{u}$ eu, pana acuma nici nu suntu impartite, acestea d $\acute{e}$ ra nici ca se pot $\acute{u}$ lu $\acute{a}$ aici de basa, — de aceea din parte-mi, eu me marginescu numai la pam $\acute{e}$ ntulu cultivatu, care in fapta e impartitu deja. 173.281 de iobagi elibesati au avutu o posesiune de 2.144.544 jugere. Nasendulu si scaunele sasesci, precum a amintitu eri dlu condep. Sig. Popu, posedu 710.000 de jugere, va se dica la olalta, posedu 2.914.514 de jugere. Pe man'a nobilimei d $\acute{e}$ ra remane 869.395 jugere, s $\acute{e}$ u din totu pam $\acute{e}$ ntulu de presente cultivatu, $\frac{1}{4}$ e in man'a acelei clase privilegiate, carea eschisivu escerciaza dreptulu de reprezentatiune alu aceluor $\acute{u}$ $\frac{3}{4}$ ale tuturoru locuitoriloru din Transilvani'a.

Onorata casa! Facia cu o astfelu de lege electorale, me miru ca dlu ministru de interne a avutu curagiulu se dica, ca — nu e nici o necesitate rationale pentru reforma, de $\acute{o}$ re ce nu ecisiste nici unu interesu de vreo insemnetate, care pe b $\acute{a}$ sea legeri n'ar fi aici usioru de reprezentatu; (Wilh. T $\acute{o}$ th, ministrulu: „amu disu!“) atunci on. casa, candu $\frac{3}{4}$ ale tuturoru alegatoriloru din Transilvani'a numai 3 deputati pot $\acute{u}$ se tramita aici, o clasa privilegiata inse, care nici 10% a tuturoru locuitoriloru nu face pe deplinu, tramite chiaru 25 de ablegati, — atunci intr'adeveru se p $\acute{o}$ te dice: dlu ministru de interne p $\acute{o}$ te av $\acute{e}$ unu astfelu de curagi $\acute{u}$, inse din parte-mi pentru unu asemene curagi $\acute{u}$ nici candu nu lu voiu invidi $\acute{a}$! (Aprobare in stang'a estrema.)

Onor. casa! O asemenea lege electorale, fundata pe nisece base privilegiate. e in contrastu directu cu sistemulu reprezentativu, cuprinsu in legea din 1848 art. V, si intreb $\acute{u}$ pre dlu ministru de interne, ca $\acute{o}$ re sublim'a idea fundamentale din 1848 art. V nu primesce lovirea cea mai violinte prin sustinerea neatacabile a legeri electorali din Transilvani'a, basata pe dreptulu de prerogative, — prin cari realizarea acelei idee sublime se face cu totulu imposibile? — si credu, ca d $\acute{e}$ ca dlu ministru de interne ar' fi luatu ac $\acute{e}$ st'a in dr $\acute{e}$ pta consideratiune, nu s'ar fi lasatu a fi rapitu in foculu oratiunei sale pana la dechiaratiunea aceea, ca nu e nime atatu de orbu — cutediatoriu, care ar' av $\acute{e}$ curagiulu se atace ide'a fundamentale a legiloru din 1848. (Adeveru, asia este! din stang'a.)

Onorabilulu d. Kemény G $\acute{a}$ bor eri -si a luatu de tema, a doved $\acute{i}$, ca acea — nu acusat $\acute{i}$ une, ci afirmatiune fundata, ce onor. d. Ir $\acute{a}$ nyi Danielu, si dupa densulu mai multi au redicatu, cumca sistem'a electorale este deadreptulu in contra natiunei romane, — dicu -si a luatu de tema a combate ac $\acute{e}$ st'a, — a amintitu si a insiratu acele cercuri electorali, in cari romanimea fiindu in majoritate precumpanit $\acute{o}$ ria, ar' pot $\acute{e}$ tramite aici pre reprezentantii lor $\acute{u}$. Elu — ce e dreptu, nu -si a implinitu promisiunea, ca-ci s'a ingagiatu se insire 20 de cercuri, intr'aceea, precum -mi amu notatu si precum m'au convinsu si insemnarile stenografiei, a insiratu numai 15. Elu si insusi a recunoscutu, — si ac $\acute{e}$ st'a cu cale, ca pretensiunea sa este numai o ipotese, de $\acute{o}$ re ce alegatorii nu s'au conscristu dupa nationalitati, si asia pretensiunei sale nu este cu potintia a i d $\acute{a}$ o base sigura. Si aici dlu Kemény vine in contradicere cu acelu bunu svatu alu seu, c $\acute{a}$ — candu vomu se argumentamu cu cifre, atunci totud $\acute{e}$ un'a se luamu numai atari cifre, cari corespundu adeverului. Eu din parte-mi amu acelasu dreptu a pot $\acute{e}$ pas $\acute{i}$ in contra-i cu alta ipotese, d $\acute{e}$ r' n'o facu; multu mai corespundietoriu tienu scopulu, a me provoc $\acute{a}$ la rezultatulu alegeriloru pentru diet'a trecuta. Scimu ca atunci alegatorii romani nu numai au luatu parte la alegeri, ci pre catu au aternatu dela ei, s'au si nevoitu a sc $\acute{o}$ te pre ai lor $\acute{u}$ proprii candidati, si totusi ei n'au fostu in stare a tramite mai multi deputati decatu 12. (Ministrulu T $\acute{o}$ th Vilmos striga: „pentru ca au votatu pre altii!“)

De altmintrea, on. casa, eu calcululu stimatulu domnu deputatu Kemény, de si basatu pre ipotese, ilu acceptu c $\acute{a}$ reale si intreb $\acute{u}$: $\acute{o}$ re n'a demonstratu densulu tocmai contrariulu de aceea ce a vrutu se demonstre? Elu a vrutu se doved $\acute{e}$ sc $\acute{a}$, ca ac $\acute{e}$ sta lege electorale nu e indreptata contra poporulu romanu; inse, onor. casa, candu densulu ar $\acute{e}$ ta, ca nationalitatea romana, care face mai multu de $\frac{4}{7}$ din toti locuitorii, abia 15 reprezentanti p $\acute{o}$ te tramite, $\acute{e}$ ra cealalte nationalitati, cari abia forma $\frac{3}{7}$ din locuitorii tiei, tramitu 60 de reprezentanti, atunci elu a demonstratu eclatante, c $\acute{a}$ nimenea altulu, ca ac $\acute{e}$ sta lege e indreptata in contra nationalitatei romane. (Aprobare vivace in stang'a estrema.) Eu altcum, onor. casa, din parte-mi nu pretindu c $\acute{a}$

legelatiunea se d $\acute{e}$ nationalitatei romane in Ard $\acute{e}$ lu nici 75, nici 25 de reprezentanti; eu vr $\acute{e}$ u numai un'a, aceea, c $\acute{a}$ se d $\acute{e}$ dreptu egal $\acute{u}$ nationalitatei romane c $\acute{a}$ si celorlalte; (aprobare) vr $\acute{e}$ u c $\acute{a}$, din caus'a, ca nationalitatea romana e in majoritate, se nu se scihme esenti'a sistem $\acute{e}$ i reprezentative, se nu staruimu pre cali artificiose a maioris $\acute{a}$ majoritatea naturala prin minoritati. (Aprobare in stang'a estrema.) Ac $\acute{e}$ st'a vr $\acute{e}$ u eu. Dreptu si dreptate vr $\acute{e}$ u eu, alt'a nemic'a. (Aprobare in stang'a estrema.)

Marturisescu, ca in contra vointiei mele mi s'a f $\acute{o}$ rte lungitu vorb'a (se audimu!). Pentru aceea trecu t $\acute{o}$ te cu vederea ce amu vrutu se dicu cu privintia la proiectulu de lege, le pot $\acute{u}$ trece cu vederea acestea cu atat'a mai vertosu, pentru ca — condeputatii mei Col. Tisza, Ir $\acute{a}$ nyi, Mocs $\acute{a}$ ty si Vukovics au aratatu acelea, astfelu, incatu nu le asi pot $\acute{e}$ ar $\acute{a}$ t $\acute{a}$ mai bine, ba nici asia.

Se -mi fia ertatu inse acuma a-mi esprime convictiunea, ca adeveratulu motivu alu acestei desconsiderari de dorintia din partea guvernului, eu intocmai c $\acute{a}$ si domnii deputati Ir $\acute{a}$ nyi, Mocs $\acute{a}$ ry, K $\acute{a}$ llay si Vukovics, in cautu — c $\acute{a}$ se me sprimu cu cuvintele dlu ministru de interne, rostite la alta ocaziune, — ilu cautu in „misteriale animei sale“. Ertare, d $\acute{e}$ ca ministrulu interneloru e atatu de sinceru, se ni descopere secretele animei sale si se ni le si arate, eu cu atat'a sum mai multiamitu, cu atat'a mai usioru pot $\acute{u}$ demonstr $\acute{a}$, ceea ce amu de cugetu a demonstr $\acute{a}$. Eu cautu adeveratulu motivu alu acestei neobservari de detorintia si in acelu gresitu punctu de manecare alu politice i guvernului, lu cautu in aceea nedr $\acute{e}$ pta staruintia a sa, de a sustien $\acute{e}$ si asecur $\acute{a}$ cu ori-ce pretiu supremati'a artificioasa a nationalitatei maghiare. (Iosifu Madar $\acute{a}$ sz intrevorbesce: „nu, ci supremati'a austro-maghiara!“) (Se audimu!) Mi-amu spus $\acute{u}$, on. casa, in ac $\acute{e}$ st'a privintia opiniunea inainte de cam unu anu si diumetate; nu vreu se repetiescu t $\acute{o}$ te acelea ce amu disu atunci in ac $\acute{e}$ sta privintia, Si asia — fia-mi ertatu a me margini numai la unele, ce afu de neap $\acute{e}$ rata trebuintia a le revoc $\acute{a}$ in memori'a on. case. Mi-amu sprimatu convictiunea, ca natiunei maghiare i se cuvine cu dreptu suprematia naturala, pentru ca este in posesiunea factoriloru acestei suprematie naturala. Unei astfelu de suprematie naturala totu insulu se apl $\acute{e}$ ca de buna voia pentru ca o atare suprematia naturala, nu numai nu este contraria dezvoltatiuni libere, ci ea c $\acute{a}$ o eflu $\acute{i}$ ntia a legiloru naturala de perpetua desvoltare, e prim'a si principal'a conditiune a insesi dezvoltatiunei libere. In virtutea acestei suprematie naturala, natiunea maghiara are si alta mare misiune, carea dupa a mea convictiune o va si implin $\acute{i}$. D $\acute{e}$ r' pre catu e de indreptatita ac $\acute{e}$ sta naturala supremati'a, pre atatu de contraria este constitutionalismulu si progresulu liberu — supremati'a artificioasa a nationalitatei maghiare.

De aceea amu cutesatu inca inainte de unu anu si diumetate a face atenta pre on. casa la ceea ce astadi a reflectat'o si condeputatulu meu Mocs $\acute{a}$ ry — ca adica noi stamu inainte alternativei: s $\acute{e}$ u a abdice de supremati'a artificioasa si a ne impreten $\acute{i}$ cu egal'a indreptatire a nationalitatiloru, s $\acute{e}$ u a sustien $\acute{e}$ supremati'a artificioasa si a abdice de progresulu liberu.

Acestea le amu disu inainte de unu anu si diumetate; astadi, onor. casa, stamu facia cu n $\acute{o}$ ue fapte, cari justifica de nou adeverulu opiniuniloru mele pronunciate atunci. D $\acute{e}$ ca odata guvernulu maneca din acea falsa opiniune, ca dezvoltatiunea si ecisistinti'a natiunei maghiare numai prin supremati'a artificioasa se p $\acute{o}$ te asecur $\acute{a}$, atunci e absolutu cu nepotintia de a astept $\acute{a}$ c $\acute{a}$, cu privintia la referintiele etnografice ale Ard $\acute{e}$ lului, se puna legea electorale pentru Ard $\acute{e}$ lu de pre b $\acute{a}$ sea privilegialoru pre b $\acute{a}$ sea sistem $\acute{e}$ i reprezentative a poporulu. D $\acute{e}$ r' tocmai asia de cu nepotintia ar' fi reformarea legeri electorale in Ungari'a, d $\acute{e}$ ca pentru Ard $\acute{e}$ lu pretindemu a sustien $\acute{e}$ neatinsa legea electorale de acuma; pentru ca ac $\acute{e}$ st'a numai cu un'a s'ar pot $\acute{e}$ justifi $\acute{c}$ $\acute{a}$, cu sinceritatea, cu carea dlu ministru de interne -si fece astadi rec $\acute{o}$ nc $\acute{o}$ scerea sa.

V. T $\acute{o}$ th ministrulu de interne: „Me rogu de ertare, nici cu unu cuventu n'am $\acute{u}$ recunoscutu.“

Alex. Mocioni: Acea nu schimba intru nimicu lucrulu; ori a recunoscutu ori nu; eu bucuros a-si fi primitu dela densulu, d $\acute{e}$ ca ar' fi recunoscutu, pentru ca ac $\acute{e}$ st'a ar' fi fostu primulu pasiu spre abandonarea acestei politice; d $\acute{e}$ r' dupa ce ~~nu~~ rec $\acute{o}$ nc $\acute{o}$ sc $\acute{e}$, cu dorere trebue se renunciu la speranti'a, ca va paresi curendu ac $\acute{e}$ sta gresita politica.

T $\acute{o}$ te acestea, on. casa, nu le amintescu de acusa; pentru ca de si tienu de gresita ac $\acute{e}$ sta po-

litica a guvernului, sentiulu de nationalitate ilu tienu atatu de sacru, incatu sci $\acute{u}$ justifi $\acute{c}$ $\acute{a}$, chiaru si unele estravagantie ale lui, de si nu din punctulu de vedere politicu, d $\acute{e}$ r' din celu moralu. Nu amintescu ac $\acute{e}$ st'a c $\acute{a}$ de acusa, pentru ca punctulu de vedere, din care pricepu eu istori'a lntreg $\acute{e}$ i dezvoltatiuni omenesci, m'a invetiatu totuodata, ca ar' fi unilateralitate a se indign $\acute{a}$ asupra slabitiuniloru omenesci. Amu amintitu t $\acute{o}$ te acestea numai pentru a constat $\acute{a}$, ca: nu noi suntemu, cei ce din veri-ce cestiune facemu cestiune de nationalitate, ci, — Jv $\acute{o}$ stre sunteti aceia; nu noi suntemu cari staruimu la realizarea de interese speciali si proprie, ci dv $\acute{o}$ stre sunteti, — numai atat'a vr $\acute{e}$ u a constat $\acute{a}$, ca: ca ac $\acute{e}$ sta politica este in aprigu contrastu cu interesele bine pricepute ale patriei n $\acute{o}$ stre. (Aprobati in stang'a estrema.)

Si aici, onor. casa, cu bucuria i $\acute{e}$ u ocaziunea de a constat $\acute{a}$, ca ambele nuantie ale opozitiunei maghiare, asta data cu resolutiune repr $\acute{o}$ ba ac $\acute{e}$ sta politica a guvernului. (Aprobati in stang'a.) Si sum tare convinsu, ca in ac $\acute{e}$ sta privintia ac $\acute{e}$ sta tienuta se va intalni cu sentiulu majoritatei precumpanit $\acute{o}$ rie a natiunei maghiare, carea va sc $\acute{i}$, ca ambiutiunea carea -si afla multumirea sa in consciinti'a unei suprematie artificioase, nici pre departe nu ajunge binecuventarile adeveratei libertati. (Aprobati in stang'a estrema.)

Eu, onor. casa, in urm'a tuturoru acestor'a mi incheiu discursulu cu — ceea ce amu inceputu, ca nu pot $\acute{u}$ se absolvu pre regimu de inculpatiunea neobservarei detorintiei sale, ca regimulu prin ac $\acute{e}$ sta neobservare a detorintiei sale nu interesele tiei, ci indestulirea cutaroru interese particulari -si a luatu de scopu, — ca ac $\acute{e}$ st'a nu convine cu interesele bine pricepute ale patriei n $\acute{o}$ stre, si in fine vr $\acute{e}$ u a enuci $\acute{a}$, ca, neasteptandu eu proiectulu de lege pus $\acute{u}$ pre m $\acute{e}$ s'a casei, de basa a discusiunei generale, partinescu proiectulu de resolutiune prezentatu de condeputatulu meu Ir $\acute{a}$ nyi. (Viue aprobati din stang'a estrema.) —

UNGARI'A. Prelunga cele trei partite politice cunoscute intre maghiari se redica si a patra sub flamur'a contelui Apponyi si cu parol'a: „Preste t $\acute{o}$ te sta interesulu beserice i rom. cat.“ Dupa cum scrise contele A. casinei catolice din Posoniu. Ac $\acute{e}$ sta partita vre in unire cu deakistii a combate opozitiunea la alegeri si in dieta, inse va agita numai pentru candidati de accia, cari pretiuescu interesele beserice i mai pre susu, decatu chiaru cestiunile politice. „P. Napl $\acute{o}$ “ combate ac $\acute{e}$ sta flamura, preponendu patriotismulu si nationalismulu intereselor catolice si crede, ca si contele va mai slabi din exclusivitatea sa.

Asia partita n $\acute{o}$ ua, inse pentru noi totu asia de straina c $\acute{a}$ si celelalte, cari t $\acute{o}$ te se intrecu, cum ne ar' pot $\acute{e}$ mai securu eschide din edificulu constitutionalu, facundune selavii lor $\acute{u}$ politici. De acea amu disu de multu si mai repetimu, ca s $\acute{o}$ rtea n $\acute{o}$ stra e numai in manele n $\acute{o}$ stre. Vai de romanu, candu se va alatura la partite straine, si in setea sa de prosperare va spera, ca i va isvori apa din p $\acute{e}$ tra s $\acute{e}$ ca.

Se ne constituimu intr'o partita nationale cu totii, se lucramu $\acute{e}$ r' cu totii cu poteri intrunite, spre a ne face dictatori fortunei si prosperarei prin munc'a n $\acute{o}$ stra pentru noi; punctulu de plecare alu romaniloru la orce lupta cu bune auspici $\acute{a}$ e numai concordia si increderea in poteri n $\acute{o}$ stre; si intru catu ne vomu ajuta noi pre noi, intru atatu vomu si prospera. — E postulu mare, poporulu trebue moralisatu, sub sigilulu marturisirei, ca mai multu nu va comite crim'a a-si da votulu la strainu, care ne surpa, ca-ce cea mai mare crima e a vinde c $\acute{a}$ juda interesele nationali pentru argintii lui Juda. Unu votu romanu se nu mai figureze la nume strainu, ca maghiarul si sasulu n'a datu si nu voru da nici odata votulu lor $\acute{u}$ la romanu nicaiure.

In Cisla $\acute{i}$ tani'a au inceputu persecutiunile asupra cehiloru. Una „reuniune patriotica economica“ c $\acute{e}$ ha f $\acute{u}$ nadasita si i lu $\acute{a}$ administrarea unu comisariu r., ce primi cu inventariu t $\acute{o}$ te averile, sub pretextu, ca servesce de agitatiune, in adeveru inse pentruca $\acute{e}$ ra nationale si nu nemti $\acute{e}$ sc $\acute{a}$. Una massa de incortelari de armata cate 30 pe o casa se de-

mandă în Kolinu, pentru că cei au rogatu pe unii proprietari feudali se ținea cu ei pentru dreptul de stat. — Deputații din orașul Kolinu și alte locuri mersera la Prag, că se exopereze rechemarea ostasilor trimisi acolo că ecsecutiune; înse fără succes; de acea -și dede reprezentanții cercuale din Kolinu demisiunea; înse regimul tramise comisariu în loc, care va lucra pentru candidații regimului. — Diurn. „Politik“ mai și „Cor. sl.“ se confiscă desu; cea de vr'o 31 de ori până acum. Vai de cei de sub domnirea suprematistică de slabi! — Legea de alegere suplimentară încă se pune în praxă în Tirolu, Carinthia, Stiri'a, Austri'a super. și cu această voru nemții a-și asigura supremația, la care lege voru fugi și maghiarii deca se voru vedea necesități și parasiti de catra naționalității. —

— Internunțiul Germaniei lungă curtea de Vien'a în obiectul scriilor publicate despre alianții între Germani'a și Itali'a și apoi și Rusi'a, nu dementi lucrul, ci află cu cale a da numai expresiune, ca regimul germanu speră, cumca relațiile între Germani'a și Austri'a se voru forma cu deplină încredere că și până acum spre a servi de anghiră unui viitoriu paciuitu pentru toată Europ'a, ibis redibis. —

— Mai. Sa s'a invitat de catra imp. Wilhelm la unu smotru mare alu trupelor germane și va merge. De altmintrenea, după amanarea senatului, a intrat una liniste și în atmosfer'a politică din Vien'a. —

Cronica estera.

ROMANIA. Camer'a Romaniei a votat în 20 Martiu redicarea Ismailului la portu francu său liberu. —

„Romanulu“ reproduce una corespondință din Versailles publicată în „Courrier de France“, reproducă și din diariulu „La Liberté“ din 21 Martiu de mare însemnatate, ea sună așa:

„După instigare, și, s'ar pute dice, după ordinele imperatoarei Guilaume, capulu familiei Hohenzollern, principele Carolu -și va parasă și tronulu și Romani'a.

„Acăsta otarire n'a luat'o spontanu principele Carolu. Ea i a fost dictată de catra cabinetulu din Berlinu, care nu lu mântinea în Bucuresci de catu pentru a pute inriuri în afacerile Principatelor dunarene și care acum se pôte retrage ne mai avendu cuventu de a mai stă.

„Acestu indoitu faptu ar' fi cunoscutu aici de 24 de ore de catra guvernulu nostru, care nu se va grabi de securu, de a incunoscentia publiculu.

„Credu, ca -ți potu garantă esactitudinea acestor sciri. Le tiu dela unu personagiu foarte bine informatu, prin situațiunea sa personale, de totu ce se petrece în Principate.

„Prusi'a ar' lucră în acăst'a în unire cu Rusi'a: este vorb'a de ceva mai multu decatu plecarea principelui Carolu, este redeschiderea subită a cestiunei Orientului, care va fi reinviată în toată amintatea ei.

„Statele-Unite voru fi, în toată acăsta afacere, la spatele Prusiei și Rusiei. În acăsta secreta întielegere trebe cautată adevărata cauză a reclamațiilor esagerate ale cabinetului dela Washington pentru Alabama.

„Aceste reclamară n'ar fi decatu tierusii pentru lupt'a cea mare ce se pregătesce în Oriente, precum abdicarea principelui Carolu n'ar fi decatu preludarea.“

Diariulu „La Liberté“, spune apoi scirea ce da „Gazetta de Moscva“, despre otarirea luată de consiliulu de ministrii, presiedatu de marele duce Constantinu, de a se fondă la Nicolaieff unu mare stabilimentu navale.

„La Liberté“ arăta, ca Austri'a este amenințată de desmedulare și intrăba ce mai remane Angli'a de nu viitoriu colonia americană? scl. —

„Informațiunile“, cari er' începura a reapără ne descoperu, ca a sosit unu personagiu înaltu din Prusi'a în strictu incognito cu misiune diplomatică și cu epistole dela persoane înalte de acolo, la persoane înalte din Romani'a. Ore nu cu referință și la cele publicate de „Cur. de France“? — Acum

se cam facu combinații cu securitate la reesire, până cându unu altu 48 va pface sortile popóreloru. —

Junimea cea iubitoria de înaintarea literaturii în Romani'a s'a constituit într'o societate cu nume „Renasceră“ spre a traduce opere din literaturile clasice vechi și moderne în limb'a română. Scopu maretu, care presupune aspirațiuni nobile și iubire de munca. Ce facu ore junii romani, crescuti cu stipendia naționali în Austro-Ungari'a, de nu esu la lumin'a dilei cu asociari la totu felulu de munca în folosulu culturii poporului seu?! Nu cumva se agita și ei de frigurile deakiste, venandu numai după posturi? — Animele nobile și credentiose națiunii lucra în favorea acesteia orunde se afla și misca toată pētr'a pe facia său pe sub perdea — după impregiurari — că se indemne și se deschida calea la înaintare prin conducere prudentă și fidelă în ori-ce rami de cultură. — Junimea dedată la munca de di și nôte ar' trebui preferită la beneficiuri, ca dela domniori, ce știu numai aga, națiunea nu trage nici unu folosu, ci mai curundu renegatismu. —

Ar' fi cu scopu, că stipendiale naționali se se dă numai cu condițiune de a lucra din respoteri în totu cursulu vieții pentru binele națiunii, er' neglijenții și indiferenții se fia siliti a rebonifica sacrificiale naționali în favorea celor zelosi și iubitori de munca naționale. —

Se votă în camera și unu creditu de 9640 galbini spre a recompensa regimului austr. ung. armele luate mai antierti în Bacau.

Punctele de anexarea calilor ferate cu ale Austro-Ungariei sunt primite în adeveru de camera la Verciorov'a, Vulcanu, Uituzu și Iticani, cu care ocaziune se portă o vorba în camera demna de unu corpu legislativu nedependentu. —

Varietati.

Se publica:

„Concursu.

Reuniunea romanésca de gimnastica și cantari din Brasiovu deschide prin acăsta concursu pentru ocuparea postului de conducatoriu alu cantariloru cu terminu până la finea lui Martiu stil. v. 1872.

Remunerațiunea împreunată cu acestu postu este de 100 fl. v. a., care se respunde din cass'a Reuniunii.

Cei ce dorescu a primi acestu postu, se binevoiesca a se insinua până la terminulu citatu la presidiulu acestei Reuniuni.

Comitetulu Reun.“

— (Schlagintweit) profesore, care țien discursuri publice despre calatori'a sa prin Asi'a și situațiunea muntelui Himalaia prin orasiere sase, țien și în Brasiovu eri în 4 Aprile asemene, cu concursu mare de auditori. —

— (Jakab Elek) va publica în „M. Polg.“ istori'a chiamarei muscaliloru în 1848. Vomu vedea cu cata autenticitate va face acestu servitiu istoriei.

— (Condannare.) Socialistii germani Liebknecht și Bebel s'au condamnatu la prinsoria pe 2 ani, er' alu treile Hepner fū acuitatu, după finirea procesului giganticu, care se fece în Lipsi'a. Prusi'a fece începutul cu persecutarea internaționalei, și a petroleismului. Ore de ce nu tramite ordine și la d. de Radovici în Romani'a, că se nadusiésca în embrione nascut'a filiale internaționale în Romani'a? Pentruca dor' acolo i vine la socotela pentru planuri deprimetorie, ceea ce persecuteza la sena a casa pentru sustinerea pazei și ordinii sociale de acum?! —

— (Forturi noue.) „Rappel“ insira 6 forturi după marimea și departulu proiectatu, cari se voru redica încă în pregiurulu Parisului, că în 4 ani se fia gata; voru costa 25—50 milioane și voru lucra la ele 30.000 lucratori, prin urmare în restimpu de 4 ani Franci'a n'ar avé de cugetu a-și resbuna de dusmanulu prusacu; deca până atunci nu se voru reimpulpa acestia ai mai infesta cu aliciile pornite. —

Ensciintiare de transportare.

Transportarea productelor de bai pe calea ferată a bailoru la magazi'a inf. Rosia-Orl'a r. ung. și a societății St. Cruci (Verespatak-Orlai m. k. és társ.

szentkereszt altárnánál) (pe anu, an. tr. 200.000 centenari (maji), departarea miolucia 3000 stanjini v.), încependu dela 1-a a lunei lui Iuniu 1872 pe trei ani înainte e de datu în arenda la celu ce va primi asupra-și cu pretiulu celu mai scadiutu.

Doritorii a lua cu arenda acestu transportu se-și tramita ofertele sale sigilate, proveđiute cu timbru de 50 cruceri și cu vadium de 200 fl. v. a. până în 20 Aprile ale anului 1872, seu la direcțiunea de bai regia ungrésca, seu înse la oficiulu de bai regiu ungrésca din Abrudu, unde se voru poté lua în cunoscentia condițiunile inarendării.

Clusiu în 29 Martiu 1872.

2—3 Dela direcțiunea de bai regia ungrésca.

Nr. 542/1872.

2—3

Publicatiune.

Din partea inspectoratului cercualu alu Sibotului (scaunulu Orastiei) în urm'a conclusului comunității Cugiru din 28 Februaru a. 1872 Nr. 24 aprobatu prin decisiunea magistratuale dtto. 11 Martiu 1872 Nr. 542, prin acest'a se aduce la cunoscentia publică, cumca în 22 Aprile cal. nou an. 1872 deminēti'a la 10 ore se va țienē în cancelari'a comunale din Cugiru licitațiunea publică minuenda asupra reparării respective edificării carcimei comunale, servindu de base planulu facutu de oficiulu edilu din Orasti'a.

Deci doritorii de a participă la acăsta licitațiune suntu provocati a se infaciosia la diu'a mai susu amintita în cancelari'a comunale în Cugiru.

Condițiunile de licitațiune și consemnarea speselor de reparare se potu vedea în tote dilele înainte de amēdia dela orele 9 până în 12 în cancelari'a inspectorului subscrisu, în Orasti'a.

Dela inspectoratulu cercului Sibotu. Orasti'a în 23 Martiu 1872.

Michael Dobo m/p., senatoru și inspe.toru.

Concursu.

Pentru ocuparea postului de fisicu în opidulu montanu Rosi'a în comitatulu Albei inferioare, cu emolumentele: 750 fl. salariu anualu, 120 fl. intertenimentu de calu, 100 fl. bani de cortelu, și dreptulu de pensiune după normele de statu, se eschrie concursu.

Doritorii de a competi la acestu postu au de a subterne petitiunile proveđiute cu documentele de cualificațiune și de perfecta cunoscentia a limbii romane și a celei maghiare, la „comitetulu fondului pisetalu în Abrudu“ cu terminulu inclusivu, până la 1-a Maiu a. c.

Dela comitetulu fondului pisetalu din Abrudu și Rosi'a.

Abrudu în 29 Martiu 1872.

1—3 Simeone Balinth m/p., presiedinte.

Subscrisulu amu onore a face onor. publicu cunoscutu, ca în 28 Martiu 1872 amu deschisu cancelari'a advocatiale în Lugosiulu germanu, în cas'a d. negutiatoriului Schieszler.

2—3 **Alexandru Rezel,** avocat.

Cursurile

la bursa în 5 Aprile 1872 stă asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 26	cr. v. a.
Napoleoni	—	—	8 „ 82	„ „
Augsburg	—	—	108 „ —	„ „
Londonu	—	—	110 „ 10	„ „
Imprumutulu nationalu	—	—	64 „ 60	„ „
Obligațiunile metalice vechi de 5%	—	—	70 „ 20	„ „
Obligațiunile rurale ungare	—	—	81 „ 75	„ „
„ „ temesiane	—	—	79 „ 50	„ „
„ „ transilvane	—	—	78 „ 50	„ „
„ „ croato-slav.	—	—	— „ —	„ „
Actiunile banței	—	—	835 „ —	„ „
„ creditului	—	—	339 „ 80	„ „